

Φατούρος

Σοφία Τσιράκη, Τάσος Μπίρης - 12/11/2020

Είχα την τύχη να αποκτήσω πριν αρκετά χρόνια έναν ζωγραφικό πίνακα του Αρχιτέκτονα και Δασκάλου Δημήτρη Φατούρου, που έφυγε από τη ζωή (πλήρης ημερών) την Κυριακή 8 Νοεμβρίου. Φτιαγμένο το 1960, το έργο αναπαριστά σε μαύρο φόντο ένα ιδεόγραμμα. Περιεκτικό νοήματος, φέρει τον συμβολικό τίτλο «Προϊστορικό».

Καθώς το κοιτάζω και τώρα, με κάνει -όπως πάντα- να σκέφτομαι τη δημιουργική γενιά της άνοιξης του '60, εμβληματική φυσιογνωμία της οποίας υπήρξε -και θα παραμένει- ο Δημήτρης Φατούρος. Με κάνει να σκέφτομαι το ισχυρό αποτύπωμα της γενιάς αυτής στην ιστορία του τόπου: στις τέχνες, στα

γράμματα, στην αρχιτεκτονική. Στο «Μοντέρνο της Άνοιξης του '60», που συχνά σήμερα ξεχνάμε, παρότι αυτό επιμένει να διαρκεί.

Με οδηγεί επίσης να σκέφτομαι τη δύναμη της ανθρώπινης δημιουργίας εν γένει και την εξέλιξή της μέσα στο «Ίχνος χρόνου», όπως είναι και ο τίτλος του ομώνυμου βιβλίου του Φατούρου.

Ευτέλει, με τη σύνθετη προσωπικότητα και την πολυεπίπεδη δράση του στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ο Φατούρος γεφύρωσε εποχές, σκέψεις, εμπειρίες 60 χρόνων (και παραπάνω).

Ειδικά στο πανεπιστήμιο αλλά και στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, αυτός «ο πάντα νέος δάσκαλος» επηρέασε καθοριστικά την ατομική και συλλογική αρχιτεκτονική σκέψη και πράξη των μαθητών του (και μη).

Και τούτο γιατί, αφενός έθεσε στην υπηρεσία της το μεγάλο κεφάλαιό του -αυτό της εμπειρίας και γνώσης των διεθνών νέων αρχιτεκτονικών ρευμάτων, αλλά και των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτισμικών αλλαγών της εποχής του-, και αφετέρου βίωσε μέχρι ρανίδος στην ίδια του τη ζωή το ανάλογο κεφάλαιο των επερχόμενων εποχών μέχρι σήμερα, ως διαρκώς σύγχρονος και ενεργός.

Γι' αυτό ο Φατούρος μπόρεσε, όσο λίγοι, να σταθεί πραγματικά δίπλα στην εκάστοτε νέα γενιά. Χωρίς όμως και να διστάζει να της ασκεί ουσιώδη κριτική όταν αισθανόταν ότι αυτό ήταν αναγκαίο. Το έκανε όμως πάντα με αγάπη, σε πνεύμα φιλίας και κυρίως ισοτιμίας.

Και είναι νομίζω αυτή η στάση ζωής ενός δασκάλου, που μπορεί πραγματικά να διαμορφώσει ειλικρινείς και γόνιμες σχέσεις ανάμεσα στις γενιές. Κυρίως να λειτουργήσει για χάρη τους ενωτικά και όχι διαχωριστικά.

Πιστεύω ότι αυτός ο ενωτικός του ρόλος είναι πολύτιμη παρακαταθήκη για την κάθε νέα γενιά. Ιδιαίτερα στην παρούσα συγκυρία των ανταγωνισμών, των συγκρούσεων, των διαχωρισμών.

Αυτή ίσως είναι η κύρια προσφορά σε όλους μας, μικρούς και μεγάλους, αυτού του Μύστη μιας διαρκούς νεανικής (ή αχρονικής;) «Προϊστορικότητας».

Γι' αυτό και το «φωτεινό - μαύρο» φως του πολύτιμου πίνακά του δεν ξεχνιέται...